

Робота з батьками та громадськістю

Заступник директора
з виховної роботи
Одеського ліцею «Приморський»
Ірина Іванченко

Перелік документів, що регламентують взаємодію з батьками, та посилання на них

Закон «Про освіту»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Партнерство між школою і батьками стає одним із наріжних принципів нової української школи, згідно з яким батьки можуть створювати органи громадського самоврядування, а отже впливати на виховання дітей. Вважається, що саме співпраця між усіма учасниками освітнього процесу – вчителями, учнями, адміністрацією та батьками допоможе змінити освітнє середовище, впровадити принцип навчання протягом життя, а також зробити школу відкритою, цікавою та сучасною.

Стаття 55.

1. Виховання в сім'ї є першоосновою розвитку дитини як особистості. Батьки мають рівні права та обов'язки щодо освіти і розвитку дитини.

2. Батьки здобувачів освіти мають право:

- захищати відповідно до законодавства права та законні інтереси здобувачів освіти;
- звертатися до закладів освіти, органів управління освітою з питань освіти;
- обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форму здобуття дітьми відповідної освіти;
- брати участь у громадському самоврядуванні закладу освіти, зокрема обирати і бути обраними до органів громадського самоврядування закладу освіти;

- завчасно отримувати інформацію про всі заплановані у закладі освіти та позапланові педагогічні, психологічні, медичні, соціологічні заходи, дослідження, обстеження, педагогічні експерименти та надавати згоду на участь у них дитини;
- брати участь у розробленні індивідуальної програми розвитку дитини та/або індивідуального навчального плану;
- отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, у тому числі щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування), про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності;
- подавати керівництву або засновнику закладу освіти заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;
- вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

Стаття 14.

п.5. За письмовими зверненнями батьків, інших законних представників учнів та відповідно до рішення засновника у закладі освіти функціонують групи подовженого дня, фінансування яких здійснюється за кошти засновника та за інші кошти, не заборонені законодавством.

Закон України «Про загальну середню освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

Відносини між школою та батьками учнів також регулюється законом «Про загальну середню освіту».

Стаття 25. Права, обов'язки та відповідальність батьків учнів.

1. Батьки учнів мають права та обов'язки у сфері загальної середньої освіти, передбачені цим Законом, Законом «Про освіту» та іншими законами України. Батьки учнів мають право бути присутніми на навчальних заняттях своїх дітей за попереднім погодженням з керівником закладу освіти.

2. На батьків учнів, а також керівників закладів освіти, які виконують обов'язки опікунів дитини у випадках, визначених законом, покладається відповідальність за здобуття ними повної загальної середньої освіти.

Постанова кабінету міністрів «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» від 21 лютого 2018 р.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>

Новий стандарт початкової освіти визначає, що основою формування ключових компетентностей школярів є досвід, який формується не лише в освітньому середовищі, але і в родині. Таким чином родину визнано важливим чинником у формування мотивації учнів, також вона теж відповідає за отримання знань, умінь та формування ставлення до тих чи інших соціальних ситуацій.

п.8. Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях та обумовлюють формування ставлення до них.

Методичний посібник від державної служби якості освіти України: «Внутрішня система забезпечення якості освіти: Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти» <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva%20conferentcia/2019/posibniki/abetka%20dlya%20directora.pdf>

Методичні рекомендації, створені для допомоги школам у підвищенні якості навчальної діяльності. Так, важливим фактором, котрий сприяє поліпшенню освіти, визначено допомогу батьків, а в одному з розділів посібника зазначається, що крім штатних працівників, до процесу оцінювання освіти доцільно залучити представників учнівського самоврядування та родини.

Критерій 3.3.2. Педагогічні працівники співпрацюють з батьками здобувачів освіти з питань організації освітнього процесу, забезпечують постійний зворотній зв'язок.

Міністерство освіти і науки України «Концептуальні засади реформування середньої школи»
<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf>

Документ, що простою мовою пояснює ідеологію змін в освіті. В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими односторонніми, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Школа має ініціювати нову, глибшу залученість родини до побудови освітньо-професійної траєкторії дитини. Нова школа допомагатиме батькам здобувати спеціальні знання про стадії розвитку дитини, ефективні способи виховання в дитині сильних сторін характеру і чеснот залежно від її індивідуальних особливостей. Діалог і багатостороння комунікація між учнями, учителями та батьками змінить односторонню авторитарну комунікацію «вчитель» – «учень».

Наказ міністра освіти від 21.12.2017 р. № 1649 про втрату чинності положення про батьківські комітети (ради). Скасовує наказ Міністерство освіти і науки України від 2.06.2004 №440 «Про затвердження Примірного положення про батьківські комітети (ради) загальноосвітнього навчального закладу»

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1649729-17#Text>

Наказ, згідно з яким у школах ліквідовуються батьківські комітети (БК), як такі, що не відповідають сучасним реаліям та чинному законодавству (новий закон «Про освіту»). Згідно із ст. 28 ЗУ «Про освіту» за ініціативою учасників освітнього процесу в школах можуть діяти органи батьківського самоврядування. Таке самоврядування здійснюється на принципах, визначених частиною восьмою статтею 70 нового закону «Про освіту».

Наказ міністерства освіти і науки України від 2 жовтня 2018 р. № 1047. «Про затвердження методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами» <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacijshodo-viyavlennya-reaguvannya-na-vipadki-domashnogo-nasilstva-ivzayemodiyi-pedagogichnih-pracivnikiv-iz-inshimi-organami-ta-sluzhbami>

Педагогічним працівникам варто звертати увагу на ознаки, що вказують на ризики для життя, здоров'я та розвитку дитини. До таких ризиків можна віднести ситуації, коли батьки або інші законні представники:

- не цікавляться освітньою діяльністю дитини (не відвідують батьківських зборів, не контактують з педагогами тощо);
- під час відвідування закладу освіти перебувають у стані алкогольного сп'яніння або під дією наркотичних речовин (наявні беззаперечні факти надмірного вживання алкоголю, наркотичних речовин, схильності до азартних ігор та відвідування ігрових клубів);

- систематично проявляють агресивну поведінку до працівників закладу освіти, батьків інших дітей;
- ігнорують рекомендації працівників закладу щодо виховання дитини, що призводить або може призвести до затримки її розвитку, погіршення емоційного стану, здоров'я, соціальної ізоляції та інших несприятливих наслідків;
- не дотримуються санітарно-гігієнічних норм та правил безпечної поведінки (що призводить до ризику інфікування дитини);
- мають ознаки пригніченого психоемоційного стану, розладів психічного здоров'я, суїцидальної поведінки, що ускладнює процес догляду та виховання дитини;
- не забезпечують необхідного медичного догляду за дитиною, що може призвести до серйозних порушень здоров'я;
- жорстоко поводяться з членами сім'ї (одним із батьків, іншою дитиною, іншою особою), з домашніми тваринами;
- не забезпечують дитину кишеньковими коштами;
- перекладають догляд за молодшими дітьми на інших;
- діти мають: знижену здатність контролювати свою поведінку; агресію стосовно інших дітей або дорослих; ознаки бродяжництва; у вечірній і нічний час перебувають на вулиці без супроводу дорослих, відвідують комп'ютерні клуби.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 2019 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text>

Закон вносить поправки до ряду інших законів, зокрема «Закону про освіту», де відредаговано статтю 55 (Права та обов'язки батьків здобувачів освіти). Так, стаття отримала нові положення, згідно з якими батьки дітей можуть подавати заяву про булінг у закладі освіти та вимагати повного неупередженого розслідування випадків булінгу стосовно власної дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

Лист міністерства освіти і науки України від 10 березня 2021 р. «Щодо необхідності проведення додаткових профілактичних заходів в середовищі дітей та підвищення обізнаності батьків» <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-neobhidnosti-provedennya-dodatkovihprofilaktichnih-zahodiv-v-seredovishi-ditej-ta-pidvishennya-obiznanosti-batkiv>

У зв'язку із зростанням кількості випадків небезпечної поведінки дітей, зокрема обумовлених впливом соціальних мереж, Міністерство освіти і науки України надає рекомендації для проведення додаткових профілактичних заходів серед дітей та інформування батьків щодо навичок безпечної поведінки в цифровому середовищі. Документ містить рекомендації щодо проведення подібних профілактичних заходів.

Наказ Міністерства Освіти і Науки України від 08 червня 2018 р. № 609 «Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти» <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-prokomandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimipotrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>

Документ містить перелік команди супроводу дитини з ООП, принципи її діяльності, завдання, положення про організацію роботи та функції учасників. Також у наказі надано опис основних зобов'язань, що покладаються на батьків дитини (асистента учня), в межах освітнього процесу.

Завдання, методи та форми роботи з батьками

1

забезпечення участі батьків в організації навчально-виховного процесу

підвищення психолого-педагогічної культури батьків

створення системи просвітницької роботи

презентації успішного досвіду сімейного виховання

2

- Спостереження
- Бесіди
- Тестування
- Анкетування

3

- Батьківський всеобуч
- Тематичні батьківські збори
- Дискусії
- Спортивне шоу
- Круглі столи
- Майстер-класи

Учасники співпраці між батьками і школою:

АДМІНІСТРАЦІЯ

- Розробка моделі виховної системи школи
- Планування роботи
- Аналіз
- Моніторинг

КЛАСНІ КЕРІВНИКИ

- Діагностична робота щодо вивчення сімей
- Залучення батьків до виховної роботи
- Організація спільної діяльності та відпочинку

ПРАКТИЧНИЙ ПСИХОЛОГ

- Психолого-педагогічна просвіта
- Індивідуальні та групові консультації

СОЦІАЛЬНИЙ ПЕДАГОГ

- Робота з сім'ями соціальних категорій
- Надання соціальної підтримки
- Анкетування з питань булінгу та домашнього насилля

ПЛАН РОБОТИ З БАТЬКАМИ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ НА 2021-2022 Н.Р.

№	Назва заходу	Дата	Відповідальні за проведення
СЕРПЕНЬ			
1.	Батьківські збори в I-IV-х курсах. Вибори батьківських комітетів класів.	25-30.08.2021	Класні керівники
2.	Залучення батьків до підготовки свята «Першого дзвоника»	до 30.08.2021	Класні керівники
3.	Організація роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах.	25-27.08.2021	Сідакова Н.С., соціальний педагог
4.	Аналіз показників стану здоров'я учнів у 2021-2022 н.р. Створення паспортів здоров'я класів.	до 31.08.2021	Медсестра ліцею, класні керівники
ВЕРЕСЕНЬ			
1.	Залучення батьків до проведення Тижня безпеки руху	01-03.09.2021	Кл. керівники
2.	Індивідуальна робота з батьками	постійно	Адміністрація
3.	Організація заходів до Дня батька (19.09)	13-17.09.2021	Педагог-організатор
4.	Анкетування батьків для первинної діагностики стану здоров'я дітей.	Протягом місяця	Класні керівники
5.	Батьківський всеобуч: «Психологічні особливості підлітків»	20-30.09.2021	Ясинова С.І.
6.	Залучення батьків до участі в спортивному шоу	30.09.2021	Вчителі фізкультури,
ЖОВТЕНЬ			
1.	Профілактика з питань правопорушень: зустрічі з правоохоронцями, юристами.	Протягом місяця	Іванченко І.Д. Класні керівники
2.	Обстеження житлово-побутових умов учнів пільгових категорій.	Жовтень 2021	Кл. керівники Сідакова Н.С.
3.	Забезпечення та аналіз відвідування ліцею учнями групи «ризик», з неблагополучних сімей, учнів, схильних до правопорушень, із «кризових» сімей (якщо такі є)	постійно	Соціальний педагог, психолог
4.	Аналіз зайнятості учнів соціальних категорій у гуртках, секціях.	18.10.2021	Іванченко І.Д. Сідакова Н.С.
5.	Батьківські збори: «Булінг як наслідок проявів насилля в сім'ї»	18-22.10.2021	Ясинова С.І. Сідакова Н.С.

6.	Години психолога: «Види насилля. Як запобігти насиллю?» (цикл занять)	жовтень	Ясинова С.І.
7.	Проведення загальноліцейної батьківської конференції	Жовтень 2021	Директор
8.	Залучення батьків в підготовці до участі учнів в осінньому балі.	Протягом жовтня	Кл. керівники
9.	Індивідуальна робота з батьками	постійно	Адміністрація
10.	Участь батьків у підготовці до свята гарбузового фестивалю «Дари осені»	Протягом жовтня 2021	Класні керівники
11.	Майстер-клас: «Нові форми проведення батьківських зборів»	25-29.10.2021	Іванова Т.В., класний керівник
ЛИСТОПАД			
1.	Індивідуальна робота з батьками	постійно	Адміністрація
2.	Проведення відкритих батьківських зборів.	01-05.11.2021	Класні керівники
3.	Батьківський всеобуч: «Підліткові депресії»	15-19.11.2021	Ясинова С.І.
4.	Організація заходів щодо профілактики наркоманії, алкоголізму, тютюнопаління (за окремим планом)	Протягом місячника	Сідакова Н.С. Кл. керівники
5.	Зустрічі з представниками медицини та правоохоронних органів.	Протягом місячника	Іванченко І.Д. Сідакова Н.С.
6.	Засідання комісії з профілактики правопорушень.	Протягом місяця	Іванченко І.Д.
ГРУДЕНЬ			
1.	Залучення батьків до проведення Тижня права	06-10.12.2021	Кл. керівники
2.	Залучення батьків до проведення свята до Дня збройних сил України.	29-03.12.2021	Кл. керівники
3.	Індивідуальна робота з батьками	постійно	Ясинова С.І.
4.	Засідання шкільного батьківського комітету, ради ліцею.	06-10.12.2021	Директор
5.	Єдиний день батьків: зустріч з викладачами.	29-03.12.2021	Класні керівники
6.	Батьківські збори.	20-24.12.2021	Класні керівники
СІЧЕНЬ			
1.	Круглий стіл для вчителів: «Роль педагогів, батьків, дітей у створенні комфортного освітнього середовища»	10.01.2022	Ясинова С.І. Психолог

2.	Організація семінару-практикуму: «Сайт ліцею – як взаємодія учасників освітнього процесу в умовах особистісно-орієнтованого навчання та виховання, інформаційна підтримка та мотивація навчання, організація різних дистанційних заходів для навчання педагогів, учнів та їх батьків».	13.01.2022	Іванченко І.Д.
3.	Уточнення соціальних паспортів класів	До 20.01.2022	Сідакова Н.С.
4.	Оновлення списків, довідок на харчування учнів пільгових категорій.	До 20.01.2022	Іванченко І.Д.
5.	Моніторинг виконання завдань Стратегії розвитку закладу освіти на 2021/2025 рр щодо розвитку створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації.	До 31.01.2022	Іванченко І.Д., ЗДВР Ясинова С.І., психолог
6.	Індивідуальні консультації учням з питань взаємопорозуміння з однолітками, батьками, вчителями.	Протягом місяця	Класні керівники
7.	Залучення батьків до відвідування екскурсій, театрів, виставок, організації походів та поїздок в рамках зимових канікул.	Протягом січня	Кл. керівники
8.	Індивідуальні консультації батьків з питань виховання, навчання сімейних стосунків.	постійно	Адміністрація Ясинова С.І.
9.	Проведення анкетування серед учнів і батьків з метою виявлення громадської думки за анкетною «Учитель очима дітей».	24-28.01.2022	Психолог Ясинова С.І.
10.	Консультпункт для батьків учнів ІУ курсів за участю представників ВУЗів «Питання вибору».	24-31.01.2022	Класні керівники
ЛЮТИЙ			
1.	Індивідуальні консультації учнів у психолога «Вибір професії»	Протягом лютого	Ясинова С.І.
2.	Провести просвітницько-профілактичні заходи з питань протидії торгівлі людьми (за окремим планом).	Протягом місяця	Сідакова Н.С.
3.	Засідання комісії з профілактики правопорушень.	Лютий, 2022	Іванченко І.Д.
4.	Залучення педагогічних працівників ліцею до підвищення кваліфікації з питань профілактики булінгу (цькування) в ліцеї.	Постійно	Адміністрація
5.	Консультації для здобувачів освіти та батьків з питань вибору предметів ЗНО (для 4 курсів).	постійно	ЗДНВР Макан І.М.
6.	Батьківський всеобуч: «Кібербезпека. Що повинні знати батьки?»	09-11.02.2022	Ясинова С.І.

7.	Круглий стіл для батьків: «Поговоримо про булінг та кібербулінг»	18.02.2022	Психолог
8.	Розміщення матеріалів для батьків, учнів на сайті ліцею, у групі ФБ.	постійно	Іванченко І.Д., ЗДВР
9.	Виступ на батьківських зборах: «Умови успішного виховання: єдність вимог дорослих до дитини».	Лютий 2022	Класні керівники
БЕРЕЗЕНЬ			
1.	Індивідуальна робота з батьками	постійно	Адміністрація
2.	Година психолога: «На питання відповідає психолог» (для учнів та батьків).	07-18.03.2022	Ясинова С.І.
3.	Батьківський всеобуч: «Чому діти обманюють?»	14-18.03.2022	Ясинова С.І.
4.	Громадський огляд знань	14-18.03.2022	Попова Л.К. ЗДНВР
5.	Майстер-клас: «Інтерактивні форми проведення батьківських зборів»	24.03.2022	Вістяк І.Є., класний керівник
6.	Воркшоп для класних керівників «Партнерство та комунікація з батьками»	29.03.2022	Іванченко І.Д. ЗДВР
КВІТЕНЬ			
1.	Організація просвітницької роботи з учнями, батьками про необхідність оздоровлення їхніх дітей.	постійно	Класні керівники
2.	Батьківський всеобуч: «Цькування (булінг) і насильство в шкільному середовищі як наслідок помилок у сімейному вихованні»	11-15.04.2022	Ясинова С.І.
3.	Засідання комісії з профілактики правопорушень (за окремим планом).	Квітень, 2022	Іванченко І.Д.
ТРАВЕНЬ			
1.	Тиждень сім'ї: «Родинні династії» (за окремим планом). День матері (10.05).	10-13.05.2022	Єрофєєва Г.А. класні керівники
2.	Етичні бесіди: «Моя родина»	10-13.05.2022	Сідакова Н.С.
3.	Індивідуальна робота з батьками	постійно	Ясинова С.І.
4.	Консультація у психолога: «Є питання!»	Травень	Ясинова С.І.
5.	Засідання батьківських комітетів: «Підготовка до свята Останнього дзвоника та випускного балу».	10-13.05.2022	Класні керівники

Напрями роботи класного керівника:

01

Вивчення
родин учнів

- Û Відвідування родин учнів
- Û Тестування, анкетування
- Û Ділові ігри з батьками
- Û Формування банку даних про родину та сімейне виховання
- Û Конкурс творчих робіт учнів «Моя родина»

Напрями роботи класного керівника:

02

Педагогічна
освіта батьків

- Û Тематичні консультації
- Û Педагогічні практикуми з розгляду й аналізу різних ситуацій виховання дитини в родині та школі
- Û Обмін досвідом виховання дітей у родині
- Û День відкритих дверей
- Û Лекції з педагогіки, психології, права, етики, фізіології та гігієни
- Û Батьківські збори

Напрями роботи класного керівника:

03

Забезпечення
участі батьків у
життєдіяльності
класного колективу

- Колективні творчі справи
- Свята, вечори, концерти
- Прогулянки, походи, поїздки та подорожі
- Виставки творчих робіт
- Дні здоров'я

Напрями роботи класного керівника:

04

Педагогічне управління діяльністю батьківської ради класу

- Û Вибори батьківської ради
- Û Допомога у плануванні
- Û Робота із соціально неблагополучними родинами
- Û Установлення зв'язків із шефами, оточуючим соціумом, громадськістю

Напрями роботи класного керівника:

05

Індивідуальна
робота з
батьками

- Û Відвідування родин учнів
- Û Індивідуальні бесіди з батьками
- Û Спільне визначення перспектив розвитку учня
- Û Педагогічні консультації
- Û Індивідуальні доручення

Напрями роботи класного керівника:

06

Інформування батьків про хід і результати навчання, виховання й розвитку учнів

- Û Індивідуальні консультації
- Û Перевірка щоденників учнів
- Û Складання таблиць результатів навчальної діяльності
- Û Написання батькам листів-характеристик, записок-повідомлень, вітальних листівок і листів подяки.

ВИНИКЛО ПИТАННЯ

1.3 якою метою Ви залучаєте батьків для участі у навчально-виховному процесі?

2. Які форми роботи Ви використовуєте?

